

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo

k

seji izvenrednega občnega zbora

društva „Narodni dom v Ljubljani“

dne 5. februvarja 1882 ob 10. uri dopoludne
v dvorani narodne čitalnice
v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Začasnega predsednika poročilo.
2. Volitev predsednika.
3. Volitev 12 udov upravnega odbora.
4. Volitev 5 udov pregledovalnega odseka.
5. Predlogi društvenikov.

Začasni odbor
društva „Narodni dom v Ljubljani“.

Odgovor justičnega ministra na interpelacijo Tauffererjevo.

Justični minister dr. Pražak je v seji 31. januarja odgovoril na znano interpelacijo Tauffererjevo tako-le:

„Poslanec baron Taufferer in drugovi so v seji dne 30. novembra stavili do mene interpelacijo zaradi justično-ministerske določbe, katera se je izdala o v Kranjske in Štajerske v deželi navadnem jeziku na dotične sodnije ter mi stavili naslednja vprašanja:

„1. Iz katerih uzrokov in v kako smer je nj. ekselencija gori omenjeno določbo izdala. 2. Ali je nj. ekselencija znano, kako pomembo je ta določba dobila v slovenskih krogih in kako zelo se v to

vporablja, da se v strankarskih listih veljava sodnikov zmanjšuje, se nezavisnost sodnikov napada in podkopava avtoriteta sodnih dvorov.“

Visoka zbornica ne bode od mene zahtevala, da bi obširnimi, stavljenim vprašanjem predstoječim premišljevanjem sledil. Jedne točke vender, ki je tako rekoč središče vseh teh premišljevanj, ne morem pustiti iz govora: Jaz mislim v 10. odstavku omenjeno trditev, „da justični minister nijma pravice na noben način na tek pravosodja vplivati“. Te trditve kot resnične ne morem priznati. Sodnije in osobito tudi nadsodnije so glede teka pravosodja po določilih §. 90 in 92 zakona od 3. maja 1853. drž. zakonika št. 81 izrečno postavljene pod nadzorstvo justičnega ministra. Ta nadzorovalna pravica in nadzorovalna dolžnost nij bila po nobenem poznejšem zakonu odpravljena ali omejena, je z nezavisnostjo sodnijske judikature, svobodo in samostojnostjo sodnikovega prepričanja in sodnikovega votuma prav dobro združljiva in po zakonu od 21. maja 1868, drž. zak. št. 46 v §. 42 k izpeljavanju temeljnih drž. zakonov s sodnikove oblasti izrečno bila zajamčena. Justični minister ima torej pravico, da, to pripada njegovim najmenitnejšim dolžnostim, da tek pravosodja nadzoruje tam, kjer se nahajajo zakasnila, nerednosti, zmotnjave — vsakako ne na judikaturu in posamične slučaje, a glede pravosodja v obče — uče, nakažuje, spodbujaje ali graja vpliva. (Dobro! Dobro!). Po tej splošnej opazki prestopam k odgovoru na stavljena vprašanja.

Visoka zbornica se še spomina iz interpelacije poslanca Schneida in drugov in mojega odgovora nanjo dne 1. aprila 1881, da je namreč okrajna sodnja v Kamoiku v vojvodini Kranjske v tožbi zaradi motenja posesti izdala strankam slovensk odlok, da je c. kr. nadsodnja v Gradci kot rekurzna instanca,

ne da bi se bila spustila v meritum te določbe, ta odlok kasirala in okrajnej sodnji naložila, naj odlok sestavi v nemškem jeziku in ga uroči, da je naposled c. kr. najvišji sodni dvor to odločbo nadsodnije potrdil. Nadsodnja v Gradci je za dobro spoznala, da je prepis te določbe c. kr. najvišjega sodnega dvora in nje utemeljitve vsem sodnijam v vojvodini Kranjske in Štajerske poslala. To ravnanje graške nadsodnije — in to naj se dobro pomni — nij bilo akt judikature, marveč od nadsodnije kot nadzorovalne oblasti v svojem administrativnem delokrogu storjena določba.

Omenil sem uže v svojem odgovoru na interpelacijo dne 1. aprila m. l. mogočih vplivanj te določbe tudi na prakso sodnij in istinito so se ta kmalu pokazala. Pri nekej kranjske sodnji odbila se je namreč v avgustu m. l. slovenski pisana tožba a limine z utemeljitvijo, da tožba po §. 13 obč. sod. reda in po določbi najvišjega sodišča od 15. februvarja 1881 nij pisana v nemškem v deželi navadnem jeziku.

Pa okrajna sodnja je na poziv, naj se o tem opraviči, odgovorila, da je, odkar se je izdala določba nadsodnije in se objavila, vse v slovenščini pisane tožbe z jednako utemeljitvijo odbila. (Čujte! čujte! na desnej.) Moglo se nij dalje več dvojiti, da ta okrajna sodnja vsled določene intimacije nadsodnijske določbe tej normativno, čez pojedin slučaj se raztezajočo pomembo pridevle in svojim lastnim odločbam jo kot podlago jemlje. Da bi se tej po administrativnej določbi nadsodnije prouzročene pravne zmotnjavi v okom prišlo in se lahko možna jednako napačna razumstva nadsodnijske določbe pri drugih okrajnih sodnijah preprečila, čutil sem dolžnost, da sem izdal z določbo od 6. oktobra 1881 poučenje. (Dobro, dobro! na desnici.) Dozvoljujem si, visokej

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

Prva knjiga.

(Dalje.)

X.

Neždanov je vstal, hoteč mu nasproti iti; Markelov pak je pristopil brez pozdrava k njemu in ga vprašal, je li on Aleksej Dimitrič Neždanov, dijak petrogradskega vseučilišča?

„Da, to sem jaz,“ odgovoril je Neždanov.

Zdaj potegnil je Markelov iz svojega žepa razpečateno pismo. „Od Vasilija Nikolajiča,“ rekel je pazljivo in tiho.

Neždanov prečital je pismo. Bilo je to nekakšna okrožnica, v katerej se je nje izročitelj, Sergej Markelov, kot „jeden naših“ predstavil; nadalje govorilo se je tu o potrebi skupnega delovanja in o načrtu, kako naj se to vrši. List pisan je bil mej drugimi tudi Neždanovu kot zanesljivemu človeku.

Neždanov segel je Markelovu v roko, ga prosil, da sede ter to tudi sam storil. Markelov užgal si je cigareto in Neždanov isto tako.

„Ali ste uže priliko imeli se s tem ali onim tukajšnjih kmetov seznaniti,“ vprašal je naposled Markelov.

„Ne, do zdaj še ne.“

„Kako dolgo ste pa uže prav za prav tu?“

„Dva tedna.“

„In . . . imate li mnogo dela?“

„Nič preveč.“

Markelov se je nekoliko srdito nakašljajal.

„Hm! Narod je tu jako zaostal,“ začel je zopet Markelov; „strašno je neveden. Treba ga poučevati. Tudi je vrlo siromašen — a nikogar nij tu, ki bi mu uzroke tega siromaštva raztolmačil.“

„Prejšnjim kmetom vašega svaka se ne godi ravno slabo, vsaj kolikor sem jaz videti mogel,“ dejal je Neždanov.

„Moj svak je premetena glava; on zna ljudi — slepariti. Tukajšnjim kmetom se res ravno slabo ne godi, a to zavoljo tega ne, ker ima on tvornico. A tu je kraj, kjer treba delati! To je kot kakšno mravljišče! — Ali imate kaj knjig seboj?“

„Da — toda le malo.“

„Jaz vam jih pošljem. Kako da nijste, prišedši semkaj, na to mislili?“

Neždanov nij ničesar odgovoril, a Markelov je tudi utihnil in tabačen dim skozi nos spuščal.

„Kako prost človek je ta Kolomejcev,“ rekel je najedenkrat Markelov. „Pri obedu obšla me je misel vstati in temu gospodu nesramno fizijognomijo malo pogladiti drugim v svarilo. O pravem času palo mi je pa še na pamet, da zdaj še nij prava prilika bedakom zavoljo njihovih neumnih govorov glave mehčati; zdaj je čas, da jih zaviramo, da kakšne bedarije ne naredo.“

Neždanov prikimal je z glavo. — Markelov upalil si je drugo cigareto.

„Mej vsemi posli je samo jeden, ki kaj vredi,“ začel je zopet Markelov; „to nij vaš sluga Ivan, ta nij nič, nego Ciril, ki je pri buffetu. (Ta Ciril bil je velik pijanec.) Samo tega ne izpustite iz rok. Prebrisana glava — toda zdaj ne smemo preveč izbirljivi biti! — Kako se vam moja sestra dopada?“ dodal je najedenkrat, ter povzdignil glavo in svoje rumene oči srpo v Neždanova uprl. „Ona je vender še nekoliko bolj premetena nego moj gospod svak. Kaj mislite o njej?“

„Kaj bi mislil? Ona je jako prijetna in ljubezniva ter vrhu tega res uprav krasna.“

„Hm! Kako nežno se vi petrogradski gospodiči izražujete . . . Jaz se kar čudim! — No, in kako se vam . . .“ stavka nij završil, nego čelo srdito nagrbančil, a obraz postal mu je ves črn.

zbornici jo objaviti, ker v interpelaciji nij s potrebno natančnostjo citirana.

S to določbo se nikakor nij poseglo v judikaturo, za bodočnost se le na obstoječe zakone in določbe pokazalo, in če me gospodje interpelantje vprašajo po vzroku in smeri te določbe, morem jim, uže rečeno ponavljaje, kratko odgovoriti: Da sodnije v gori omenjenih pokrajinah v enakih slučajih o jeziku pri sodnijah dopuščene ne odločajo pod pritiskom po administrativnej določbi nadsodnijske prozročene napačne razumitve pomena in obsega nadsodnijske določbe, marveč svobodno po obstoječih zakonih in ukazih — mej katere štejem vsakako tudi justično-ministerske določbe od 15. marca 1862, št. 865, od 20. oktobra 1866, št. 1861, in od 5. septembra 1867, št. 8636.

Na drugo mi stavljeno vprašanje imam čast odgovoriti, da so mi posamični omenjeno določbo razmotrivajoči novinarski članki slovenskih in nemških strankarskih novin vsakako — če tudi ne uradno — znani. V tem oziru morem izreči le svoje obžalovanje, da javni listi, kar se žal! ne godi redko, s svojega strankarskega stališča vladnih naredb besede pačijo in v to zlorabijo, da razburjajo narodnosti, katerih mirno življenje mej seboj vlada, ozirajoč se na pravične in opravičene zahteve, hoče pospeševati. (Dobro! na desnici). Za take enunciacije novinske jaz nikakor ne morem biti odgovoren. (Dobro! Dobro! na desnici).

V Ljubljani 3. februarja.

Gospod minister Pražak odgovarjal je v državnega zbora seji dne 31. januarja interpelaciji barona Tauffererja. Mi tega odgovora nijsmo težko pričakovali, ker gospod minister nas je z voščnim svojim dosedanjim ravnanjem privadil na marsikaj, privadil pa pred vsem na to, da se njegovih odgovorov na nemškutarske interpelacije bolj bojimo, nego veselimo! Taki odgovori gospoda ministra bolehajo na neizrečenej neodločnosti, ter skušajo na eni strani zadovoljiti nezadovoljno levico, na drugi strani pa pogladiti lice nezadovoljne desnice! Končno pa sta nezadovoljni obe, levica in desnica. Tudi zadnji odgovor je tak; iz vsake besede vidi se rokavica, in javno se kaže gospoda ministra tendenca, radovednemu baronu Tauffererju napraviti kolikor mogoče najmenj bolečin. Nekoliko bolj energičen je gospod minister tedaj, kadar govori o slovenskem časopistvu. Ker je gospod baron Taufferer v svojej interpelaciji citiral samo slovenske časopise, citiral pred vsem naš list, potem smo opravičeni meniti, da gospoda ministra napadi na časopistvo veljajo samo slovenskemu časopistvu in v prvi vrstinašemu listu,

v katerega predalih se ministru Pražaku in njegovej odločnosti nikdar nij pela prevelika slava!

Gospod minister obžaluje pred vsem, da javni slovenski listi vladne odločbe navlašč napačno tolmačijo in potem v ta namen zlorabijo, da nacionallitete, glede katerih visoka vlada želi, da bi mirno jedna tik druge živele, razdražijo! Gospod dr. Pražak patetično pristavi: da za take anunciacije slovenskih dnevnikov kratkonikar odgovoren nij!

Kaj naj napravimo s tem odgovorom! Mestu da bi se najivnej interpelaciji odločno odgovorilo, mestu da bi se gospoda Tauffererja stranki povedalo, kako da ravno ona napravlja s pretiranim nemškutarenjem nemir po slovenskih pokrajinah, mestu vsega tega pa se spuščajo bliskovi z ministerskega stola po slovenskem časopistvu, katero je tako nehvaležno, da vzlic ukazu od 6. oktobra 1881 še vedno zahteva, da bi se slovenskemu jeziku pred uradi dovolile tiste prvotne pravice, katerih pod Taaffejevo vlado, — welche billige und gerechte Anforderungen berücksichtigt — do sedaj še ne uživa! Ali se nam morda res tako dobro godi, da bi si boljšega justičnega ministra od gospoda dr. Pražaka zaželeli ne smeli. Za Boga, ali ne opazi vendar vsakdo, kdor gleda tudi samo na jedno oko, da se je slovenščina pod vsakim prejšnjim ministerstvom menj preganjala pred sodnijami, kakor se preganja sedaj. Ali smo kedaj pod liberalnim justičnim ministerstvom doživeli, da so se nam slovenski rekurzi v hišo nazaj pošiljali samo zategadelj, ker so slovenski! In ali nijmamo tisto malo justičnih naredb, s katerimi je ravno sedaj slovenščina pred uradi obvarovana pred popolnim poginom, od prejšnjih nemških ministrov? In ali nij vsakemu, ki nosi zdravo pamet sabo, znano, da so se dotične pritožbe naših državnih poslancev poprej, ko so sedeli mej opozicijo, bolj vozir jemale, kakor se to sedaj godi, ko so naši gospodje poslanci jedna najzvestejših podpor sedanje vlade? In končno, ali imamo od gospoda ministra Pražaka vsaj jedno naredbi, ki bi bila samo površno jednaka naredbi od 15. marca 1862, od 20. oktobra 1866 in od 5. septembra 1867?

Mi smo bili tako nesrečni, da smo si ukaz od 6. oktobra 1881 razložili v korist rabi slovenskega jezika pred sodnijami, da smo na podlagi tega ukaza sklepali, da ima slovenščina pred sodnijami v slovenskih deželah do pičice toliko pravic, kot nemščina! Denes pa nas je gospod minister

poučil, da smo ga napačno razumeli, da še celo obdolžil nas je, da smo ta ukaz ponaredili (entstellt) in da smo besede njegove zasukali iz hudobnega namena, da bi razdražili peščico privilegiranih Nemcev, katera gospoduje mej nami! Ukaz od 6. oktobra 1881. bil je pohleven, in le z veliko silo dalo se je nekoliko občnih načel glede rabe slovenščine pred sodnijami sklepati iz njegovega obsega. Mi smo v svojem listu to sklepanje objavili, na kar se je gospod baron Taufferer tako razkačil, da je državni zbor raznenadil s humoristično svojo interpelacijo. Srce in obisti pretresajoča komika te interpelacije nij napravila na gospoda ministra nikakega vpliva. Vzlic temu, da se je višnjanski gospod baron pokazal jurističnim ignorantom, opustil je justični minister v oči bodočo, a ob jednem arogantno revščino dolenjsko-nemškutarske interpelacije zavrniti z tistim vzvišanim usmiljenjem, o katerem bi bili prejšnji liberalni justični ministri take nezrele interpelacijske poskuse zavrnili, če bi jih bila ž njimi nadlegovala opozicija! No zdanji gospod minister odgovarjal je baronu Tauffererju z resnostjo, in odpuščanja ga je prosil, ker slovenski listi ne pišejo tako, kakor bi bilo všeč nemškutarske slovenske klikli in pa duševnemu vodju te klikle, gospodu baronu Tauffererju! Da bi pa gospod baron se čisto potolažil, povedal mu je gospod minister, da tisto malo dobrega, kar so slovenski časopisi sklepali iz ukaza od 1. oktobra 1881. justično ministerstvo nikedar namerovalo nij, in da je hudobno to časopistvo justičnega ministra voljo popolnoma napačno tolmačilo! Kaj nam pri teh razmerah od ukaza dato 6. oktobra 1881. še ostane? Nič! In kaj imamo pri tacih okoliščinah od justičnega ministerstva pod vodstvom gospoda dr. Pražaka? Oziraje se na silno tlačenje slovenščine pred sodnijo odgovarjamo lahko z dobro vestjo: nič!

Brzjavilo se je nam, da so naši poslanci pogojno zadovoljni bili z odgovorom gospoda justičnega ministra.

Dežele slovenske pa bodo s tem odgovorom, katerega jedina naloga je bila potolažiti razkačene živce baronu Tauffererju, brezpogojno nezadovoljne! In prepričani smo, da bodo slovenski zapiski tudi odslej še vedno zabranjeni, kakor so bili dozdej! Slovenec v lastnej svojej deželi ne sme slovensko obravnavati pred sodnijo in to pod vlado, welche gerechte und billige Anforderungen berücksichtigt!

Gospod minister Pražak odgovarjal je ravno tako, kakor bi mi po Slovenskem slepi in gluhi bili. Da pa to nijsmo, mora pač razvideti iz žalostne prikazni, da pod njegovim

Stoprav za nekoliko trenutkov je zopet rekel: „Vidim, da imava še o mnogočem govoriti. Tu je pa to nemogoče; vrag naj zna, ako za temi ali onimi vrati kdo ne sluša! Znae kaj. Denes je sobota, jutri torej malega mojega nečaka ne bode poučevali; je-li?“

„Jutri popoldne imam samo malo repeticijo ž njim.“

„Repeticijo! Ravno kot v gledališči. To besedo si je gotovo moja ljubezniva sestra izmislila. No, meni je vse jedno. Ako vam je drago, se koj zdaj peljava na moje posestvo samo kaci deset vrst od tu oddaljeno. Konji moji so izvrstni, ko veter beže, vi ostanete pri meni čez noč in predpoludne, a popoldne vas do tretje ure semkaj pripeljem. Hočete-li?“

„Hočem,“ mrmral je Neždanov, ki je bil, odkar je Markelov prišel, ves razburjen. Nenadejano približanje Markelovljevo ga je delo v stisko. Čutil je, da je novi njegov znanec samo borniran, a brez dvojbe pošten in značajan mož. Spominal se je tudi one dogodbe v gozdu in nepričakovanega razjasnenja Marijaninega.

„To je lepo!“ dejal je Markelov. „Pripravite se hitro, jaz bodem ukazal, da se konji uprežejo. Saj vam menda ne bode treba slavno gospodo dovoljenja prositi?“

„Jaz jim bodem stvar samo prijavil, kajti da bi se jaz odpeljal, a jim tega ne rekel, bi nespodobno bilo.“

„Bodite brez skrbij; ta posel vam opravi jaz,“ povzel je brzo Markelov besedo. Ti sedé pri kartah in se ne bodo za vašo odsobnost niti zmenili. Moj svak bi rad kazal, kakor da je kakšen velik državnik — a vendar ne zna nič drugega, nego se izvrstno kartati. No, prvi ne bi on bil, ki je tem potom obogatel! Torej pripravite se!“

Markelov je odšel, a za jedno uro drdral je po ravnej cesti brzo ko veter tarantas, v katerega so bili upreženi trije lisci s spletenimi grivami in repi. Neždanov sedel je poleg svojega novega znanca na velikem usnjenem sedeži sicer starega, a vrlo pripravnega voza, mali, debeli kočijaž pak naganjal je konje z nekakim ptičjim čivkanjem, katero se je vrlo neugodno slišalo. Bilo je uže skoro deset, ko so se odpeljali, ter mimo vasij, gozdov, polj in brezdnov, katere je polumrak kril, uprav leteli.

Markelovljevo malo posestvo, Borsenkovo zvano, obsežalo je kakšnih 800 oral sveta, ter dajalo 700 rubljev čistega dohodka. Posestvo oddaljeno od gubernijskega mesta samo tri vrste, Sipjaginovo pak sedem. Cesta v Borsenkovo šla je skozi mesto. Nova znanca sta jedva nekoliko besed izpregovorila, ko sta uže prve, majhne, žalostno izgledajoče hiše, z

na pol razpalimi krovi in nepravilnimi okni zapazila; kmalu na to drdral je tarantas po slabem kamennem tlaku gubernijskega mesta. Tarantas hotel se je zdaj na to, zdaj na ono stran zvrniti, a na desnej in levej vrstili so se nepraktično v dve nadstropji zidane, kamenene hiše trgovcev z visocimi vrhi, cerkve s stolpi in gostilne najnižje vrste.

Bilo je v sobotino noč; ceste bile so uže prazne — a v gostilnah in žganjarijah so se ljudje še ruvali. Hripava grla tulila so razne pesni in žalostni glasovi harmonik so se slišali do ceste, a iz odprtih vrat smrdelo je po žganji, da je bilo groza. Skoro pred vsako krčno stali so kmetski vozovi, v katere so bili majheni dolgodelaki konji z debelimi trebui upreženi.

Iz krčme stopi raztrgan, pijan kmet, z nezapeto suknjo, in staro kosmato kapo, ki je kot vreča izgledala; prišedši do voza, tipal je tam, kakor da nekaj išče . . . iz druge krčme primajal se je suh tvorniški delavec s srajco nad hlačami, in bosonog, — čevlje moral je krčmarju zastaviti, — najedenkrat se je ustavil, si hrbet popraskal, vzdihnil in — se v krčmo vrnil . . .

„Žganje je močnejše nego naš mož . . .“ dejal je srditim glasom Markelov.

(Dalje prih.)

„slovanskim“ ministerstvom vzdihujemo po „egipčanskih loncih“ prejšnjih nemških justičnih ministrov!

Dr. I. T.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. februvarja.

Znano je, da naši ustavoverci si prizadevajo na vso moč, da bi spodkopali Taaffejevo celo ministerstvo, ali vsaj katerega uda tega ministerstva odstranili. V slednjem času raznesli so vest, da odstopi **finančni minister**, a danes morajo ti isti listi javljati: Vse vesti o spremembah v Taaffejevem ministerstvu so neutemeljene.

V **delegacijah** govorilo se je o vstaji na jugu in minister Kalnoky dajal je pojasnila. Minister je odkrito konstatiral, da se nikjer ne vidi, da bi pri tej vstaji imela kaka druga država svojo roko, da so vsi glasovi o tujih agentih neresnični in da ima vstaja le čisto lokalni pomen. Dalje je dejal minister, da si bode vlada prizadevala, da zabrani vsako vnanjo komplikacijo. Jednako, kakor pojasnilo Kalnokyjevo, zadovoljivo je tudi pojasnilo finančnega ministra, nikakor pa nij bilo jasno poročilo državnega finančnega ministra, kateri je govorec o uzrokih vstaje le vse negiral, on nij nikakor hotel vedeti, da je uprava v okupiranih provincijah vzrok nezadovoljstva.

O razmerah na jugu se piše v „N. W. Tgblt.“ iz Dubrovnika: Situacija je zelo resna. Vstaja razširja se silno hitrostjo po vseh okupiranih krajih; povsod se prikazujejo oborožene čete, celo pred Stolac so si upale in cesta Metković-Mostar je večidel pretrgana. V gozdu pri Damanoviči je okolo 800 mož. Iz Mostara dobivajo vstaši obile pomoči. Kakor pripovedajo žandarmerijski častniki, zapustilo je od slednjega pondeljka samo mesto Mostar 200 mož in se skoro gotovo podali v tabor vstašev. —

Vnanje države.

Novi francoski ministerski predsednik nastopil je popolnem pot, po kateri je hodil Gambetta, izimši revizijo uprave.

Irski poslanci Parnell, O' Kelly in Dillon, kateri so kot sumnjivi zaprti, odložili bodo baje svoje mandate. Vsled tega se bodo razpisale nove volitve in se tako irske frakcije v parlamentu ohranili ti trije glasovi.

Angleški konservativci trudijo si pridobiti vedno več novin in ustanavljajo tudi nove. S tem mislijo popolnem vladati javno mnenje in ljudstva maso pridobiti za svoj program. Liberalci do zdaj še niso nič storili temu nasproti.

Dopisi.

S slovenske Koroške. [Izv. dop.] O tamošnjih uradniških razmerah se nam piše: Ko pridem pred nekoliko dnevi k c. kr. okrajnej sodnji za Celovško okolico, stopim pohlevno v pisarno, pozdravim gospode in hočem uložiti neko prošnjo. Tu stopi neki precej rejeni gospod pred me, pogleda me srpo od nog do glave in se prav jezno zadere: „Ich versteh nix bindisch!“ Nijsem pričakoval kaj takega, kajti ta sodnija je za skoro popolnem slovensko okolico Celovško namenjena, pa nijma nikoga, kateri bi slovenski umel. Ko se vrnem od omenjene sodnje jako nevoljen, srečam znanca, kateri videč me nenavadno resnega, povpraša: Ali si bolan? Ko mu svojo zadevo potožim, mi reče: Zakaj nijsi zahteval tolmača? Jaz sem bil že večkrat navzočen pri razpravah, ki so se obravnale po slovenskem tolmači. Tak tolmač je navadno sodnijski strežaj, katerega naloga je sicer snažiti in pometati pisarne in po zimi kuriti peč. Kako je pri tacih tolmačih pravica in resnica varovana, vsak lahko sam misli. Ti gospodje pri naši sodnji sploh vsacega bolj priprostegega človeka le k dohtarju gonijo in tako pride še tako majhena tožba tem v roko in troški, ki bi, če bi sodnija vzela stvar v roke, za družino ne bili občutljivi, rastó potem nerazmerno. Tudi pri davkarskem ravnateljstvu se zahteva tolmač in vender je c. kr. ravnatelj g. J. J. iz spodnje Rožne doline doma, torej rojen Slovenec, kateri se je še le pozneje v šolah nemški naučil. Ta gospod je pravi „egiptovski Jožef“, ker govori po tolmači s svojimi slovenskimi brati.

Naše glasilo „Mir“ je naše Nemce in nemčurje grozno vznemirilo, ker bi s pomočjo c. kr. pošte radi list uničevali, kar se je pokazalo pri izdavi prvega lista. Treba se bode pritožiti na c. k. pošto vodstvo.

Iz Poljanske doline. [Izviren dopis.] Zvestega rodoljuba mora zaboleti srce, ako se ozre po obližji in vidi, da drugod sije solnce narodne zavesti, pri nas pa frfotajo mračne veše nesloge in netopirji sebičnosti. In vender je bilo kedaj bolje. Pred 4 leti je bila tukaj osnovana čitalnica, kakor se vsakdo lahko prepriča iz koledarja družbe sv. Mohorja, kjer je v imeniku vpisana: „Čitalnica na Trati“. Ker imamo preveč od prededov podedovanega greha — nesloge — je društvo razpadlo in kolikor bolj opušča ljudstvo narodno zavest, toliko bolj se držé vraže in babje-verstvo. Če zbolijo gorjancu živince ali pa tudi človek, ne gre po zdravnika, nego k kakemu sleparskemu mazaču ali pa k takemu, ki zna zagovarjati (če ne družega vsaj svoj žep). Kake vraže prouzučja letošnja nenavadna zima, sem preteklo nedeljo zvedel od moža, ki se rad po konci postavlja, kakor petelin na smetišču. Pravil je in videlo se je, da sam trdno veruje tako-le: „Tam doli nekje na Hrvatskem rodilo se je dete, ki je takoj po porodu govorilo rekoč: „Lačen sem!“ Mati mu je po nasvetu popa dala snega jesti. Dete je snedlo sneg in reklo: „Zdaj sem snedel sneg za tri leta!“ To izgovori in umrje. Naš mož pa, ki je to pripovedoval, vesel tople zime, popeva hrvatskemu detetu slavo.

Iz naše doline, posebno pa iz naših hribov je se prejšnja leta veliko suhega sadja poprodalo in tudi doma so ga imeli, ga po leti kuhali in si gasili žejo z zdravno pijačo. Zdaj pa nij več tako. Zdaj uže naš hribovec kuha iz sadja — žganje, vragov cvet. —

Sosedje in velmoži občine, otesite malomarnost, poprimite se prejšnjega navdušenja in osnujte vender tako potrebno bralno društvo, in videli boste, kako koristno bo to.

Domače stvari.

— (Naš deželni odbor!) Ta čudna korporacija živi pod čudno logiko! Na Dunaji prepovedalo se je popoldansko gledališčno igranje, pri nas pa ga je deželni odbor upeljal, samo da se po viša nevarnost pred gledališnim požarom, in da se pomanjša obisk pri slovenskih igrah. Dramatičnega društva interesi so pri tem odboru to, kar imenuje Nemec „vogelfrei“ in mi se prav čisto nič čudili ne bodemo, če gospod Dragotin Deschmann v kratkem zaukaže, da naj se — zapali gledališče mej slovensko nedeljsko igro! S to naredbo bi se obiskovanje pri slovenskih igrah — radikalno odpravilo.

— (Gosp. Fran Bradaška), ravnatelj kr. velike gimnazije v Zagrebu, postavljen je vsled vlastite svoje prošnje v stanje mira. — Mnogobrojni njegovi učenci v Zagrebu in Varaždinu obdržali ga bodo v blagem spominu, ker je bil vedno velik prijatelj mladeži in pravičen mož.

— (Slovensko gledališče.) Sinoči premikala se je Mosenthalova po g. Cegnariji poslovenjena „Deborah“ preko slovenskega odra. Akoravno smo vseskozi protisemitskega mišljenja, nas je vender Deborah (gospd. G. Nigrinova) pridobila popolnem na svojo stran. Bila je to v istini jako brdka, divna Izraelka, katera je v svoji osebi prav prijetno združevala lepo zunanost, dobro premišljeno igranje, čist in sonoren glas, a povsem pravilno izrekanje. Nij čuda, da je Jožefa (gosp. Danila), kateri je jako vilo in s posebnim razumom predstavljal županovega sina, omamila in zapela v svoje zanjke. Prav ugodno in srečno igral je gospod Pevec (župan Lovrè), kateri sme to nalogo prištevati jednim najboljšim svojega repertoara. Da je gospd. M. Nigrinova kakor vsikdar bila nežna prikazen in imela vlogo v svoji oblasti, pritrdil bode vsak, kdor ve, kaj sta gospodičini Nigrinovi naši Taliji. Gospod Sršen (učitelj) nam je bil prav po volji, dasi je časih malo pretiraval. Gospa Gutnikova (judovska žena in stara Liza) si vsako nalogo prav dobro prisvoji in spretno sodeluje. Manjše

naloge na pr. stereotipnega župnika (g. Rusa) Abrahama itd. zbog pičlega prostora ne moremo omenjati, zamolčati pa ne moremo, da kmetje, judje in godci niti primerno korakati ne znajo. Gledališče je bilo srednje obiskovano, temu je bila največ kriva popoldanska nemška predstava. Pohvale in ploska je bilo veliko, kajti igra napravila je v celoti dober utis.

— (Duhovenske spremembe v ljubljanske škofiji.) G. Andrej Volc je dobil faro Šentvid nad Ljubljano in Fužinska je razpisana 18. januarja. — G. Lovr. Urbanija je dobil duhovnijo Žalino in Mirna je razpisana 20. jan. Kamniška pa je jednako razpisana 21. jan.

— (V mestnej klavnici) pobilo se je meseca januarja 1882 — 283 goved, 1242 prašičev, 630 telet, 50 kostrunov in 16 kozličkov. Jeden prašič bolan je bil na vraničnem prisadu, 15 bilo jih je ikrastih, tedaj so se vsi ti oddali konjaču, da jih zagrebe.

— (Čitalnica v Rudolfovem) priredi Vodnikovo svečanost 5. t. m. z govorom, petjem in sijajnim plesom. Vstopnina za posamezno osebo 50 kr., za rodbino 1 gld. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

— (Kranjski šolski svet v Gornjem gradu) napravi dne 12. februvarja t. l. veselico. Spored: 1. Igra: „Mali godec“. 2. Deklamacije. 3. Tombola 4. Ples. Čisti dohodki so ubogim šolarjem odločeni. Začetek točno ob 1/2 7. uri zvečer. Vstopnina prostovoljna.

— (Slovstvene vesti.) Prof. Janez Jesenko v Trstu piše šolsko knjigo „Nauk o avstrijsko-ogerske državi“, katero menda bodo še to leto izdala „Matica Slovenska“. Knjiga bode našim srednjim učiliščem kakor tudi slovenskemu slovstvu v obče gotovo dobro došla. Isti neumorni pisatelj ima za tisk pripravljen „Zemljepis za prvi razred srednjih šol“, katerega je dogovorno s šolskimi oblastni osnoval po novem učnem načrtu. — Prof. S. Rutar v Spletu dovršil je „Tolminsko zgodovino“, katera v kratkem izide na stroške znanega rodoljuba Tolminskega. Ker je g. pisatelj za svoje delo vrhu znanih in tiskanih virov porabil tudi mnogo do zdaj še nikjer objavljenih listin iz raznih arhivov primorskih, nadejati se nam je v vsakem oziru zanimljive knjige. — Že delj časa ima prof. Rutar v rokopisu zgotovljen tudi „Domo-vinski nauk o avstrijskem Primorji“. Ta knjiga je namenjena osobito učiteljiščema v Gorici in v Kopru. „Ljublj. Zvon“.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Mokronog 2. februvarja. Denes ob 2. uri jutraj je umrl vrli narodnjak gosp. Paul Waraun, zdravnik v Škocijanu. Pogreb bode v soboto ob 9. uri.

Meteorološko poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
30. januarja	Ob 7. uri jutraj	747.29 mm.	— 6.2° C	brezvetrije	megleno	0.00 mm.
	ob 2. uri popoldne	745.43 mm.	— 0.8° C	brezvetrije	jasno	
	ob 9. uri zvečer	744.48 mm.	— 2.8° C	brezvetrije	megleno	
31. januarja	ob 7. uri jutraj	745.90 mm.	— 3.4° C	brezvetrije	oblačno	0.00 mm.
	ob 2. uri popoldne	747.47 mm.	+ 0.2° C	slabotni jugozahodni močan seter	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	751.36 mm.	— 1.8° C		jasno	
1. februvarja	ob 7. uri jutraj	755.22 mm.	— 7.6° C	slabotni vzhod	jasno	0.00 mm.
	ob 2. uri popoldne	754.54 mm.	— 1.6° C	slabotni vzhod	jasno	
	ob 9. uri zvečer	755.66 mm.	— 5.6° C	slabotni vzhod	jasno	
2. februvarja	ob 7. uri jutraj	755.79 mm.	— 11.4° C	slabotni vzhod	jasno	0.00 mm.
	ob 2. uri popoldne	753.82 mm.	— 2.0° C	slabotni vzhod	jasno	
	ob 7. uri zvečer	753.02 mm.	— 7.8° C	slabotni vzhod	jasno	

B. V Avstriji sploh:

Barometer je v zadnjih dneh začetkoma polagoma padal, potem se je pa zopet zdato vzdignil. Zračni pritisk je zaradi tega vendar-le povsod precej enakomerno razdeljen in znaša razloček med maksimumom in minimumom samo 5 mm. Vetrovi so bili še zmerom slabotni, vendar večinoma močnejši, kot v pretečenih dneh; prevladovali so sploh severni in vzhodni vetrovi, ki so prinašali v nekaterih planinskih provincijah in v Galiciji sneg. Temperatura pada precej močno in je skoro povsod podnormalna; razloček med maksimumom in minimumom znaša le 12° C. Nebo je bilo skoro povsod zadnje dni ali popolnem ali pa saj deloma jasno. Morje skoro popolnem mirno.

Dunajska borza

dné 3. februvarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni državni dolg v bankovcih	74	gld.	70	kr.
Enotni državni dolg v srebru	76	"	15	"
Zlata renta	93	"	80	"
1860 državno posojilo	131	"	50	"
Akcije narodne banke	828	"	—	"
Kreditne akcije	312	"	—	"
London	120	"	20	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	56 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	62	"
Državne marke	58	"	60	"

Vdova,

posestnica hiše, grunta in trgovine z mešanim blagom, išče 30 do 40 let starega, za trgovino sposobnega moža z dobrim priporočilom v zakon. — Tudi je pri volji trgovinsko blago **prodati** in štacuno v **najem** pripustiti. — Resne ponudbe s fotografijo sprejme pod naslovom **B. Z.** administracija „Slovenskega Naroda“. (47—2)

V Ameriko!

Potovanje od Antwerpna velja **gld. 48** s prav dobro hrano vred. Do Antwerpna **gld. 31**, torej vkup za **jedno osebo gld. 79 a. v.** Ta pot je za **535 milj** krajša, kakor čez Hamburg ali Bremen. Natančnejša poročila o vožnji daje

A. REIF,

speditör, Dunaj, I., Pestalozzigasse 1.

Vsake vrste

elegantne obleke za maskare

izposojujejo ali prodajo se jako ceno pri

Antonu Kočevarji,

trgovci s starinami na sv. Jakoba obrežji. (68—1)

Zaradi smrti

prodajalo se bode v graščini na Brdu pri Kranji v **četrtak dné 9. februvarja t. l.** in če treba tudi naslednji dan večje število goved (muricodolsko plemo), mej temi 13 molznih krav, 4 voli, 3 biki, 10 mlade živine, potem več konj. mej temi triletna žolta kobila, dalje več kmetijskih in drugih voz, kmetijsko gradje in razne druge reči na prostovoljne dražbi onemu, kdor bode največ ponudil, takoj plačal in takoj odvel kupljene reči. Kdor ima veselje kaj kupiti, je povabljen. (71—1)

Podpisani si usoja p. n. občinstvo ponižno naznanjati, da je danes

gostilno

gospe **Neze Hostnik**, vulgo pri Krištofu, v **Kamniku** prevzel. Skrbel bode za izvrstno kuhinjo, kakor tudi za dobra vina; pripoča tudi sobe za prenočevanje.

Spoštovanjem

Fran Hraastnik,

mesar

(53—3)

Cené

ure!

Po poštnem povzetju ponazaj, če poslatev nij čilo je torej

šiljam in dam denar **povoljna**. Vsako naročnikirano.

1 cylinder-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj **gld. 5.25.**

1 anore-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 15 — zdaj **gld. 7.25.**

1 srebrno anore-uro z verižico; prej gld. 25 — zdaj **gld. 11.25.**

1 srebrno remontoir-uro-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj **gld. 15.**

Zlate ure za gospe; prej gld. 40 — zdaj **gld. 20.**

Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj **gld. 40.**

Jamci se za 5 let.

PH. FROMM,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegenüber der Wollzeile, Wien. (65—1)

Dr. Pattisonova

vata proti protinu

takoj zmanjša in hitro ozdravi (64—1)

protin in revmatizem

vsake vrste, kakor: obrazne, prsne, vratne in zobne bolečine, protin v glavi, rokah ali v kolenih, trganje po udih, bolečine v hrbtu ali na ledji.

V zavitkih po 70 kr. in polzavrtkih po 40 kr. se dobi pri **Trnkoczyji**, lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani.

Umrli so:

31. januarja: Pavla Dežman, hišnega posestnika hči, 14 dni, Hradeckijeva vas št. 6, za božjastjo. — Marija Dežman, fabriškega delavca hči, 14 let, Florjanske ulice št. 11, za vročino. — Pavel Kajzel, hišnega posestnika sin, 1 m., Hrenove ulice št. 10, za božjastjo.

Ana Pestl, tkavčeva žena.

V Ameisu (Dol. Avstr.), 3. decembra 1879.

Zaloga: V Ljubljani: G. Piccoli, Erasm. Birschitz, lekarja, P. Lassnik, H. L. Wencel, trgovca s specerijskim blagom. V Gorici: Peter Venuti. (50—2)

Pogrebna ustanov

Frana Doberleta v Ljubljani

priporoča svoje takozvane

imitirane rakve od kovin.

Izdelane so iz lesa v jako lepe obliki in solidno, **slilne** so po metalne barvi z bogatim vkušnjim lišpom od brona **pravim rakvam od kovin** popolnem in so **ravno tako cene**, kakor do zdaj **navadne lesene rakve**.

Na telegrafično naročilo z naznanjeno dolgotno mero pošiljajo se takoj na vse železniške postaje.

Ustanov deva na **prost oder in pokopava**, ono tudi oskrbi **sijajno dekoriranje in pogrebe** v in zunaj Ljubljane, kakor tudi oskrbljuje **vence** in **trakove z napisli**, naposled tudi **transport mrličev** na vse kraje to in inozemstva in se priporoča v ceno oskrbovanje. (701—9)

Boljši od vseh podobnih izdelkov, némajo te pastilje **nič škodljivega v sebi; najuspešnejše** se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, feber, bolezni v polti, na očeh, v možganih in uših, zoper otročje in ženske bolezni; čistijo lahko kri in odpravljajo blato. Nij ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem nesškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh bolezni. Ker so posledkorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane z jako častnim pismom **dvornega svetnika Pitha**.

Jedna skatljica s 15 pilami velja 15 kr. Osem skatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (640—13)

Philipp Neustein

Svarjenje! Vsaka skatljica, ki nima firme: **Apotheke zum heiligen Leopold**, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne kupuje.

Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neupitnega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrečno zahteva **Neusteinovih Elizabetinih pil**, te imajo na zavrtku ter navodilu za rabo poleg stoječi podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, ter v vseh dobrih lekarnah na Dunaji in po deželi.

Bergerjevo medicinično milo iz smole,

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim uspehom zoper

vsakovrstne oprhe na životu,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo milo iz smole** ima 40% koncent. **smole iz lesa** ter se stvarno od vsega drugega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne**, zahteva naj se odločno **Bergerjevo milo iz smole**, kar naj se pazi na znano varstveno marko.

Pri **trdovratnih poltnih boleznih** rabi se mestu mila iz smole z uspehom

Bergerjevo med. milo iz smole in žvepla,

a zahteva naj se vedno **samo Bergerjevo milo iz smole in žvepla**, ker so **inozemski** ponarejanja neuspešni izdelki.

Kot **milejšje milo iz smole** za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper oprhe na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično **milo za umivanje in kopanje** pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-milo iz smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

(38—2)

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar **G. HELL v OPAVI.**

V zalogi v vseh lekarnah cele države. **Glavne zaloge** pa imajo:

V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. **V Kočevju** J. Braune. **V Krškem** J. Bomeker. **V Idriji** J. Wario. **V Kranju** K. Šavnik. **V Litiji** Jos. Beneš. **V Novem mestu** D. Rizzoli. **V Radovljici** A. Roblek. **V Vipavi** A. Konečny.